

VI. РЕЦЕНЗІЇ

© 2012 р. П.С. Пацурківський, І.І. Бабін

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці

АКТУАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ В НАУЦІ ПОДАТКОВОГО ПРАВА

Зростаюча роль податкового права свідчить про все більш активне використання податків як джерела наповнення публічних грошових фондів, що підтверджує важливість наукового осмислення удосконалення податкового законодавства, доктринального аналізу досвіду формування та функціонування системи податків та зборів в умовах ринкових відносин. У монографії О.В. Дьоміна¹ на високому науково-теоретичному рівні розглядаються проблеми загальної теорії податково-правової норми. Важливість формування вчення про податково-правові норми обумовлена багатьма факторами теоретичного і прикладного характеру. По-перше, оскільки податкове право традиційно розглядається як система податково-правових норм, концептуальне питання про його праворозуміння вирішується через осмислення того, що собою являє податково-правова норма. По-друге, в силу того, що норма являється первинним елементом податкового права, без поняття та сутності цієї категорії неможливо розглядати практично всі податково-правові та пов'язані з ними явища в сфері оподаткування. По-третє, підвищення вимог до визначеності, узгодженості, усунення прогалін та суперечливостей в податковому праві, обумовлюють вивчення податково-правових норм в аспекті удосконалення юридичної техніки. По-четверте, зростаюча тенденція до формалізації податкового права, викликана посиленням уваги до його процедурних аспектів, диктує вивчення податково-правових норм як ключових елементів податкового процесу. По-п'яте, якість податково-правових норм напряму впливає на ефективність податково-правового регулювання, і в цьому контексті норма виступає не просто абстрактним об'єктом теоретичного аналізу, а важливим засобом практичного удосконалення податково-правової дійсності. На жаль, до цього часу податково-правова норма в науці податкового права не ставала предметом спеціальних монографічних досліджень. Загальноправові дискусії про вироблення єдиного поняття "правова норма" не

знаходили адекватного відображення в науці податкового права, інші проблеми (про структуру податково-правових норм, їх специфічні ознаки, спеціалізацію, класифікаційні ряди та інше) досліджені фрагментарно. Цілісне вчення про податково-правові норми як самостійний розділ теорії податкового права до появи даної монографії було відсутнє.

Рецензована монографія має фундаментальний характер. Високий методологічний рівень, чітка логіка викладеного матеріалу, широке застосування історичного, порівняльно-правового, формально-догматичного та системного методів дослідження дали автору можливість комплексно розкрити проблеми, поставлені у монографічному дослідженні і які сьогодні є найбільш актуальними для усвідомлення сучасного стану теорії податково-правових норм.

Монографія є змістовною, оригінально побудованою, складеною з урахуванням всебічного аналізу законодавства, що регулює податкові відносини. Приваблює те, що дослідження О.В. Дьоміна не зводиться лише до аналізу російського податкового законодавства та праць російських вчених, але й ґрунтується на працях багатьох зарубіжних науковців, зокрема австрійських, американських, англійських, українських, словацьких та французьких вчених.

Монографія складається з чотирьох глав та відзначається комплексним характером дослідження і вирішенням окресленої проблеми як в теоретичному, так і в практичному аспектах, а також вражає оригінальністю постановки принципів питань. Вперше в монографії у якості форми вираження податково-правових норм розглядається та обґрунтовується судове податкове право. І це цілком обґрунтовано, адже на даний час у російській, та й вітчизняній, правовій системі немає іншої галузі права, для якої б роль і значення судової практики оцінювались настільки високо, як для сфери податків та зборів.

Особливу увагу автор приділяє визначенню родового поняття податково-правової норми, її структурній організації та нормативно-логічним конструкціям в податковому праві, аналізу

¹ Демин А.В. Общая теория налогово-правовых норм: Монография. – М.: РИОР: ИНФРА-М, 2012. – 266с.

окремих видів податково-правових норм, що вимагає поглибленого дослідження природи податково-правової норми та необхідність використання нових підходів до їх наукового аналізу. Необхідно відмітити, що всі положення та висновки монографії мають практичну спрямованість і націлені на вдосконалення податкового законодавства.

Разом з тим, на нашу думку, на більшу увагу мало б заслуговувати дослідження піднятої автором проблеми місця принципів податкового права в системі податково-правових норм, а також ролі і призначення спеціальних норм в механізмі податково-правового регулювання. Од-

нак наведене зауваження не ставить під сумнів високий рівень наукового дослідження.

Отже, у монографічному дослідженні ґрунтовно розглянуто багато актуальних питань, які становлять інтерес не тільки для фахівців у сфері податкового права, але й для науковців та практиків, які працюють у суміжних галузях науки. Саме сьогодні, враховуючи реформування податкової системи на пострадянському просторі, особливого значення набуває досконале вивчення загальної теорії податково-правових норм. Тому поява цієї монографії є актуальною та своєчасною і заслуговує на високу оцінку.

Стаття надійшла до редколегії 4 вересня 2012 року.

Рекомендована до опублікування у "Віснику" відповідальним секретарем Р.О. Гаврилюк.